

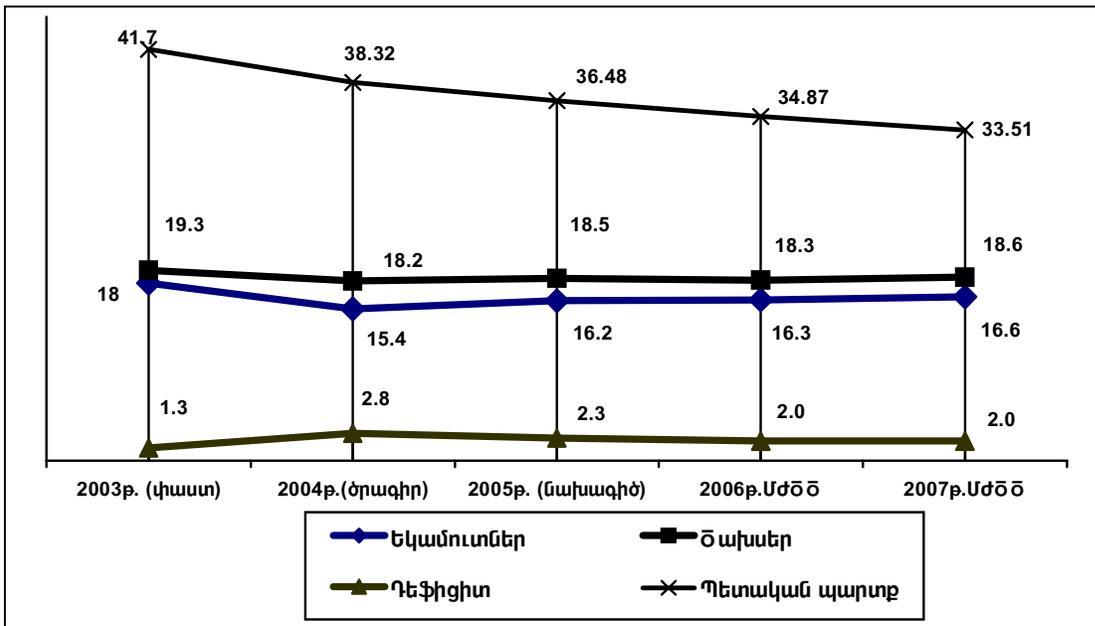
ՄԱՍ II-Բ

Հ ա ր կ ա ր յ ո ջ Ե տ ա յ ի ն ց ու ց ա ն ի շ ն ե ր ի կ ա ն խ ա տ Ե ս ու մ ն ե ր

ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծի եկամուտների, ծախսերի, դեֆիցիտի (պակասուրդի) և պարտքի մակարդակներ ձևավորվել են ՀՀ կառավարության երկարաժամկետ և միջնաժամկետ հարկաբյուջետային ընդհանուր նպատակների համատեքստում:

Ստորև ներկայացվում է 2002-2007 թվականների ժամանակաշրջանում ՀՀ պետական բյուջեի հիմնական ցուցանիշների՝ եկամուտների, ծախսերի և դեֆիցիտի ընդհանուր գումարների՝ ՀՆԱ-ի նկատմամբ տոկոսային հարաբերության միտումները ներկայացնող գծապատկեր:

Գծապատկեր 2.1. ՀՀ 2002-2007թթ պետական բյուջեների հիմնական ցուցանիշները ՀՆԱ-ի նկատմամբ

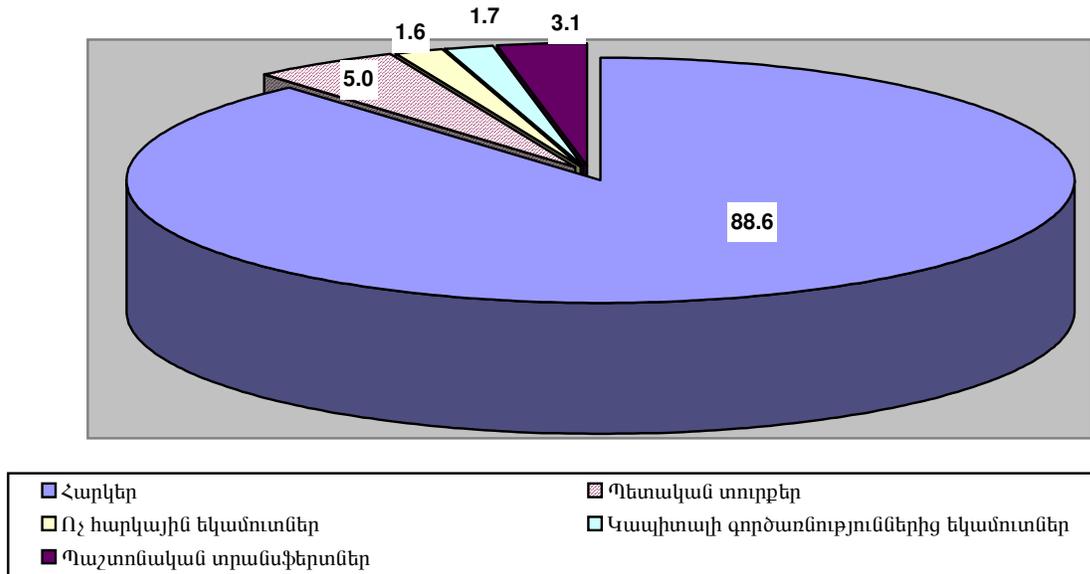

Ինչպես երևում է վերը բերված գծապատկերից ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվող բյուջետային ցուցանիշների ՀՆԱ-ի հանդեպ հարաբերության մեծությունները արտահայտում է 2004-2007թթ եկամուտների հարաբերության աստիճանական աճի, դեֆիցիտի և պետական պարտքի աստիճանական նվազման ՀՀ 2005-2007թթ. ՄԺԾԾ-ով հռչակված՝ ռազմավարությունը:

Եկամուտների կանխատեսումներ

Ստորև ներկայացվում է ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված բյուջետային եկամուտների կառուցվածքը:

Գծապատկեր 2.2. ՀՀ 2002-2007թթ պետական բյուջեների հիմնական ցուցանիշները

ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծով սահմանվող ընթացիկ եկամուտների շուրջ **98.3%-ը** ձևավորվում է հարկերի հաշվին: 2005 թվականի բյուջետային տարում հարկերը նախատեսվում են **290.7 մլրդ դրամի** չափով, որը գերազանցում է 2004 թվականի համար հաստատված մակարդակը **19.2 %-ով**: Հարկային եկամուտների կանխատեսվող աճը հնարավոր կլինի ապահովել ի հաշիվ մի կողմից տնտեսության շարունակվող ակտիվության և մյուս կողմից՝ ՀՀ կառավարության կողմից 2005 թվականին ձեռնարկվելիք միջոցառումների շնորհիվ տնտեսության սովորական հատվածի կրճատման:

ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծի եկամուտների կանխատեսումների հիմքում դրվել են 2005-2007թթ. ՄԺԾԾ-ով սահմանված ՀՀ կառավարության եկամտային քաղաքականության դրույթները (տես արկղ 1-ը) և առանձին եկամտատեսակների բազայի կամ հաշվարկման վրա էական ազդեցություն ունեցող մակրոտնտեսական առանձին ցուցանիշների կանխատեսումները:

Արկղ 1

Միջնաժամկետ հատվածում եկամուտների քաղաքականության բնորոշումը և պետական եկամուտների կանխատեսելիությունը միջնաժամկետ ծախսային ծրագրի առանցքային նշանակության հարցերից են:

2005-2007թթ եկամտային քաղաքականությունը պետք է միտված լինի պետական ծախսերի համար անհրաժեշտ դրամական ռեսուրսների ձևավորման օպտիմալ ծավալների ապահովմանը: Եկամտային քաղաքա-

կանության նման ուղղվածությունը բխում է ԱՀՌ-Ծ և ՀՀ կառավարության գործունեության ծրագրով ամրագրված երկարաժամկետ հարկաբյուջետային սկզբունքներից, համաձայն որոնց.

- Առաջիկա տարիներին պետական եկամուտների հավաքագրման աստիճանի բարձրացումը կլինի հարկաբյուջետային քաղաքականության գերակա ուղղություններից մեկը: Առանց հարկային դրույքաչափերի էական փոփոխությունների, ՀՆԱ-ի նկատմամբ հարկային եկամուտների հարաբերությունը կավելացվի տարեկան միջին հաշվով 0.3-0.4 տոկոսային կետով:

- Կառավարությունը հարկային եկամուտների ավելացման նպատակին կհասնի հատկապես տնտեսության սովորական հատվածի կրճատման հաշվին: Դրանով հանդերձ, բոլոր տնտեսվարող սուբյեկտների նկատմամբ կապահովվեն հարկերի վճարման հավասար, արդար և ազնիվ մոտեցումներ: Միաժամանակ, կբացառվեն տնտեսվարող սուբյեկտների հանդեպ օրենքի պահանջներով չպայմանավորված վարչարարական ճնշումները:

- Կբարձրացվի հարկային վարչարարության արդյունավետությունը: Հարկային և մաքսային օրենքների պահանջների կատարումը պետք է դարձնել կենսաձև, սահմանելով խիստ և օպերատիվ վերահսկողություն: Կուժեղացվեն հակաօրինական գործունեության և սովորական տնտեսական գործարքների բացահայտման քայլերը՝ թույլ չտալով հարկերի վճարումից խուսափում և տնտեսվարող սուբյեկտների նկատմամբ ապահովելով արդարացի և հավասար վերաբերմունքի մթնոլորտ:

- Հարկային քաղաքականությունը կբնութագրվի.

ա) հարկային բեռի հավասարաչափ բաշխմամբ,

բ) արտոնությունների առավելագույն կրճատմամբ, առանձին ոլորտների, առանձին հարկատեսակների, առանձին ձեռնարկությունների համար որևէ բնույթի հարկային արտոնությունների բացառմամբ:

- Պետական բյուջեի ծախսերը առավելապես ապահովված կլինեն ներքին ռեսուրսներով և կփոքրանա պետական ծախսերի կախվածությունը ֆինանսավորման արտաքին աղբյուրներից:

ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծով կանխատեսվող բյուջետային եկամուտների և պաշտոնական տրանսֆերտների մասին տեղեկատվությունը՝ ըստ հիմնական բաղադրիչների և մանրամասների ներկայացված է «Հայաստանի Հանրապետության 2005 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի բացատրագրում:

2005 թվականի ծախսերի մակարդակը և ծախսային գերակայությունները

Հաշվի առնելով կանխատեսվող եկամուտների մակարդակը և դեֆիցիտի ու պարտքերի նպատակային ցուցանիշները, որոնք ներկայացվում են հաջորդ բաժնում, ՀՀ կառավարությունը 2005 թվականի ծախսերի սահմանաքանակը սահմանել է **375.4 մլրդ դրամ**՝ նախատեսելով այն 2007 թվականին հասցնել մինչև **433.3 մլրդ դրամի**:

ՀՀ կառավարության հիմնական ռազմավարական գերակայությունները 2005 թվականի համար սահմանված են Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրով, 2003 թվականի հունիսի 12-ին ՀՀ Ազգային ժողովի հավանությանն արժանացած՝ ՀՀ կառավարության գործունեության և ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված ՀՀ 2005-2007թթ. պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրերով: Վերը նշված փաստաթղթերի համաձայն՝ ՀՀ կառավարությունն առաջիկա տարիներին (այդ թվում նաև 2005 թվականին) առավել կարևորում է պետական բյուջեի հիմնական ծախսային հետևյալ գերակայությունները (ծրագրի իմաստով գերակայություն են համարվում այն ոլորտները, որոնց հատկացվում են լրացուցիչ բյուջետային ռեսուրսների զգալի մասը կամ որոնց ֆինանսավորման համար ներգրավում են վարկային ռեսուրսներ):

(i) սոցիալական ոլորտի առանձին ճյուղերում (մասնավորապես՝ կրթություն, առողջապահություն, սոցիալական ապահովություն և սոցիալական ապահովագրություն), ինչպես նաև պետա-

կան կառավարման բնագավառներում դրանց գործունեության արդյունավետության, նպատակա-
ուղղվածության և հասցեականության մակարդակի բարձրացման, բնակչության համար ավելի մատ-
չելի դարձնելու նպատակով իրականացվող բարեփոխումների ֆինանսական ապահովում,

(ii) հանրապետության տարածքային ամբողջականությունը, տարածաշրջանում կայունու-
թյունը և Ղարաբաղյան հակամարտության կողմերի ուժերի հավասարակշռությունը պահպանելու
նպատակով պաշտպանության և ազգային անվտանգության կառույցների կենսագործունեության
համար անհրաժեշտ ֆինանսական ապահովում,

(iii) տնտեսության առանձին ոլորտներում (մասնավորապես՝ գյուղատնտեսություն, ջրային
տնտեսություն, ճանապարհային տնտեսություն և էներգետիկա) ենթակառուցվածքների վերա-
կանգնման և զարգացման ծրագրերի իրականացում:

(iv) Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են 2004-2007թթ. ժամանակահատվածում
պետական բյուջեից հիմնական ուղղություններին բաշխվող հատկացումների տեսակարար կշիռ-
ները (տոկոսներով)՝ ըստ համապատասխան տարիների պետական բյուջեների ընդհանուր
ծախսերի:

*Աղյուսակ 2. 1 ՀՀ 2004-2007թթ պետական բյուջեից հիմնական ուղղություններին բաշխվող
հատկացումների տեսակարար կշիռները (%)*

Ուղղությունները	2004թ. ծրագիր	2005թ. նախագիծ	2006թ. ՄԺԾԾ *	2007թ. ՄԺԾԾ*
1. Սոցիալական-մշակութային ճյուղեր (առանց պետական կառավարման մարմինների պահպանման ծախսերի)	32.3	39.0	41.5	43.4
2. Պաշտպանություն, ազգային անվտանգություն, հասարակական կարգի պահպանության, քրեակատարողական և արտակարգ իրավիճակների համակարգեր	20.8	20.4	19.9	19.2
3. Տնտեսության ճյուղեր (առանց պետական կառավարման մարմինների պահպանման ծախսերի)	21.8	16.7	14.7	14.3
4. Պետական կառավարում	8.6	8.4	9.5	8.9
5. Աջակցություն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին	3.2	3.7	3.6	3.5

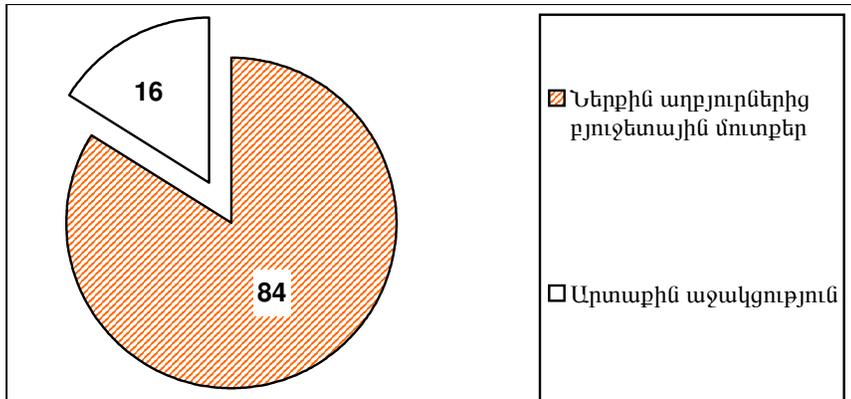
Այս ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝ ըստ հիմնական բաղադրիչների և մանրա-
մասների ներկայացված է «Հայաստանի Հանրապետության 2005 թվականի պետական բյուջեի մա-
սին» ՀՀ օրենքի նախագծի բացատրագրում:

Ոլորտների ֆինանսավորումը նվիրատուների կողմից

2005 թվականին ինչպես և նախորդ տարիներին բյուջետային մուտքերի ընդհանուր
ծավալում զգալի տեսակարար կշիռ են կազմելու բյուջետային որոշ ծախսերի ֆինանսավորման
համար արտաքին նվիրատուների կողմից պաշտոնական տրանսֆերտների և արտոնյալ վարկերի
տեսքով Հայաստանի Հանրապետությանը հատկացվող աջակցությունը: Ստորև ներկայացված

պատկերում արտացոլված են 2005 թվականի բյուջետային մուտքերի ընդհանուր գումարում ներքին և արտաքին աղբյուրներից ստացվելիք մուտքերի տեսակարար կշիռները (տոկոսներով):

Գծապատկեր 2.3. ՀՀ 2005 պետական բյուջեի ընդհանուր գումարում ներքին և արտաքին աղբյուրներից ստացվելիք մուտքերի տեսակարար կշիռները (%)

Նշված հարցի վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝ ըստ հիմնական բաղադրիչների և մանրամասների ներկայացված է «Հայաստանի Հանրապետության 2005 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի բացատրագրում:

Դեֆիցիտի (պակասուրդի) և պարտքերի մակարդակը

Ինչպես արդեն նշվեց վերը, ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծով բյուջետային դեֆիցիտը ծրագրավորվել է ՀՆԱ-ի **2.34%-ի** չափով և կազմում է **47.5 մլրդ դրամ**: Դեֆիցիտի ֆինանսավորումն ինչպես և նախկինում հիմնականում իրականացվելու է արտաքին աղբյուրներից՝ միջազգային կազմակերպություններից (մեծամասամբ Համաշխարհային բանկից) և օտարերկրյա պետություններից ստացվելիք արտոնյալ վարկերի հաշվին: Մասնավորապես, դեֆիցիտի ֆինանսավորման արտաքին գուտ աղբյուրների տեսակարար կշիռը ընդհանուրի մեջ կկազմի մոտ **87.5%**, իսկ դեֆիցիտի մնացած մասը ծածկվում է պետական արժեթղթերի իրացումից ստացվելիք մուտքերի հաշվին:

ՀՀ պետական պարտքի 2003 թվականի արդյունքներով առկա և 2004-2007թթ. կանխատեսվող ընդհանուր կառուցվածքը՝ ըստ գոյացման աղբյուրների և կանխատեսվող ծավալները ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում:

Աղյուսակ 2. ՀՀ պետական պարտքը 2002-2006 թթ. (մլն ԱՄՆ դոլար)

Ցուցանիշներ	2003թ.	2004թ.	2005թ.	2006թ.	2007թ.
	վիաստացի	ծրագիր	նախագիծ	ՄԺԾԾ	
Պետական պարտք՝ ընդամենը	1173.9	1 218.3	1 280.6	1 326.7	1389.3
%՝ ՀՆԱ նկատմամբ	41.9	35.8	33.8	32.1	30.7
այդ թվում՝					
- Արտաքին պարտք	1 097.7	1129.2	1 172.2	1 203.4	1247.3
որից՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի պարտք	214.6	208.8	174.1	142.6	119.6
Ներքին պարտք	76.2	89.2	108.4	123.4	142.1

Ինչպես երևում է աղյուսակից, 2005 թվականին պետական պարտքի գերակշռող մասը (91.5%-ը) բաժին է ընկնում արտաքին պարտքին: Այդ կապակցությամբ հարկ է նշել, որ արտաքին պարտքի ծրագրավորվող աճն էական ազդեցություն չի ունենա երկրի վճարունակության վրա, որովհետև մի շարք որակական ցուցանիշներ հիմնականում չեն փոփոխվի կամ կփոխվեն դրական ուղղությամբ: Մասնավորապես, կնվազեն արտաքին պարտք/ՀՆԱ և արտաքին պարտքի ներկա արժեք/ՀՆԱ հարաբերությունները, կկրճատվեն արտաքին պարտքի տոկոսավճարները (հիմնականում արտաքին որոշ ոչ արտոնյալ վարկերի վերաձևակերպման արդյունքում), որը հարկային եկամուտների զգալի աճի հետ միաժամանակ կնպաստի բյուջեի արտաքին պարտքի սպասարկման բեռի կրճատմանը:

Ժամկետանց պարտքեր

ՀՀ կառավարությունը ինչպես և նախկինում կարևորում է ժամկետանց բյուջետային պարտքերի առաջացման երևույթի վերահսկումը, քանի որ դրանք ոչ միայն ներկայացնում են ուղղակի վտանգ տնտեսության բնականոն կենսագործունեության համար, այլ նաև անվերահսկելի առաջացնելով ՀՀ կառավարության լրացուցիչ պարտավորություններ մեծացնում են ճնշումը առաջիկա տարիների պետական բյուջեների վրա, դրանով իսկ սահմանափակելով պետության առանց այդ էլ սուղ ֆինանսական հնարավորությունները ռազմավարական ծրագրերի իրականացման գործում:

Հարկաբյուջետային ռիսկերը

ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծի իրատեսության տեսանկյունից առանցքային նշանակություն ունի ծրագրային սցենարից հնարավոր հիմնական շեղումների գնահատականը: Ընդ որում, այդ շեղումները հարկաբյուջետային շրջանակի վրա կարող են ունենալ ինչպես դրական, այնպես էլ բացասական ազդեցություն: Այդուհանդերձ, առավել կարևոր է այն շեղումների գնահատականը, որոնք հանգեցնելու են բացասական հետևանքների և պահանջելու են համապատասխան վերանայումներ կատարել ծախսերի ծրագրերում: Այդ իմաստով, ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծի կանխատեսումները պարունակում են որոշակի ռիսկ և ռիսկային համապատասխան գործոնների բացահայտումը և դրանց գնահատականները էապես կարող են որոշակիացնել նախագծում կատարվելիք հնարավոր ճշգրտումների շրջանակները:

Ռիսկերի աղբյուրները

ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծի շրջանակներում կարելի է տարանջատել ռիսկերի հետևյալ աղբյուրները, որոնք կարող են հանգեցնել ծրագրային ռեսուրսային փաթեթից բացասական շեղումների.

- (i) ներքին ռեսուրսների գծով,
- (ii) արտաքին օժանդակության գծով:

Ներքին ռեսուրսների մասով. 2005 թվականի բյուջետային ռեսուրսների փաթեթի համալրում նախատեսվում է ապահովել հիմնականում հարկային եկամուտների աճի հաշվին: Վերջիններիս

հավաքագրումը մեծապես կախվածության մեջ կլինի մի կողմից մակրոտնտեսական զարգացումների կանխատեսվող և արձանագրվելիք միտումների համապատասխանությունից, իսկ մյուս կողմից՝ հարկահավաքման բնագավառում ՀՀ կառավարության վարչարարական միջոցառումների իրականացման արդյունավետությունից: Նշված տնտեսական գործոններից բացի, այս դեպքում էական դեր ունի նաև հանրապետությունում տնտեսական միջավայրի վրա ներքին քաղաքական դաշտում զարգացումների և արտաքին գործոնների ազդեցությունները:

Մակրոտնտեսական զարգացումների կանխատեսվող և արձանագրվելիք միտումների համապատասխանություն . Մակրոտնտեսական շրջանակում կատարված կանխատեսումների և նախորդ տարիների փաստացի ցուցանիշների համամեմատությունը թույլ է տալիս ենթադրելու, որ ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների ծրագրման հիմքում դրված մակրոտնտեսական զարգացումները կրում են պահպանողական բնույթ և ռիսկային չեն:

Վարչարարական միջոցառումների իրականացում . Տնտեսության չհաշվառվող և չհարկվող ծավալների կրճատմանը միտված ՀՀ կառավարության կոնկրետ քայլերի իրականացումը էական ազդեցություն կունենա տնտեսական դաշտում տնտեսվարողների իրավունքների հավասարության և նրանց միջև հարկային բեռի առավել արդարացի բաշխման գործընթացի վրա, դրանով իսկ նպաստելով հարկային եկամուտների հավաքագրման բնագավառում իրավիճակի բարելավմանը: Այս կապակցությամբ հարկային եկամուտների մասով 2005 թվականին ռիսկի գործոնն առկա է և գնահատվում է 2005 թվականի համար՝ **18.1 մլրդ դրամ**: Այս դեպքում տնտեսության ստվերային հատվածի կրճատման և լրացուցիչ բյուջետային մուտքերի հավաքագրման գրավականը հարկային և մաքսային մարմինների կողմից իրականացվելիք միջոցառումների բարեհաջող ընթացքն է, որն ըստ նախորդ տարիների միտումների կարելի է համարել հուսալի:

Ներքին քաղաքական դաշտում զարգացումների և արտաքին գործոնների ազդեցություններ . Ռիսկը հնարավոր է ներքին քաղաքական լարվածության սրման կամ արտաքին գործոնների (արտաքին շուկաներում, ինչպես նաև սահմաններում իրավիճակի սրում) ազդեցության արդյունքում հանրապետությունում տնտեսական միջավայրի կտրուկ վատթարացման դեպքում և գնահատման չի ենթարկվում:

Արտաքին օժանդակության մասով 2005 թվականին բյուջետային ռեսուրսների փաթեթի համալրում նախատեսվում է ապահովել ինչպես պաշտոնական տրանսֆերտների, այնպես էլ վարկերի հաշվին:

Պաշտոնական տրանսֆերտների մասով . Այդ միջոցների հատկացման հարցը մեծամասամբ պայմանավորված է լինելու ՀՀ կառավարության կողմից որոշակի միջոցառումների իրականացման ընթացքով: Այդ կապակցությամբ պաշտոնական տրանսֆերտների մասով մուտքերի ստացման ռիսկի գործոնը 2005 թվականին էական դեր չի ունենա:

Վարկերի մասով ռիսկերը հիմնականում պայմանավորված են ծրագրային ցուցանիշներից փաստացի կատարվելիք հատկացումների հնարավոր շեղումներով:

Ներկայումս բանակցություններ են վարվում Վրաստանի հետ՝ վերջինիս կողմից Հայաստանի Հանրապետության նկատմամբ առկա պետական պարտքի մարման հարցի շուրջ, ուստի ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծով Վրաստանի կողմից վարկի մարումից նախատեսված՝ 2.1 մլրդ դրամի չափով մուտքերի ռիսկայնության աստիճանը պարզ կդառնա նշված բանակցությունների արդյունքներով:

Հնարավոր հետևանքները և ճշգրտումների ուղղվածությունը

Ներքին ռեսուրսների մասով մուտքերի ծրագրվածից ցածր մակարդակը ենթադրում է ծախսերի վերանայում կրճատման ուղղությամբ: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ հարկային եկամուտները հիմնականում ամրագրված չեն որոշակի ծախսատեսակի կամ ծրագրի, ծախսերի ծրագրի վերանայումն իրականացվելու է՝ հիմք ընդունելով գերակայության սկզբունքը. այն է՝ առաջին հերթին կրճատվելու են այն ծախսատեսակների կամ ծրագրերի գծով ծախսերը, որոնք ունեն գերակայության ավելի ցածր աստիճան:

Արտաքին օժանդակության գծով մուտքերի թերստացման պայմաններում ծախսերի ծրագրի վերանայման մոտեցումները լինելու են տարբեր՝ կախված արտաքին օժանդակության բնույթից: Այս առումով կարևոր հանգամանքներից է սպասվելիք արտաքին օժանդակության կառուցվածքն՝ ըստ նշանակության: Համաձայն կանխատեսումների, ծրագրային ժամանակահատվածում արտաքին օժանդակության կառուցվածքում գերկշռելու են ծրագրային (նպատակային) բնույթի պաշտոնական տրանսֆերտներն ու վարկերը (68.8 %):

Աղյուսակ 2. 3. Արտաքին օժանդակությունն՝ ըստ նշանակության

Ցուցանիշներ	Գումարը (մլրդ դրամներով)	Տեսակարար կշիռը արտաքին օժանդակության ընդհանուր գումարում (%)
Ընդհանուր բնույթի բյուջետային օժանդակություն	18.8	31.2
Պաշտոնական տրանսֆերտներ	8.1	x
Վարկեր	10.7	x
Գրեթե ամբողջությամբ (99.9%) օրինակաբար օժանդակություն	41.4	68.8
Պաշտոնական տրանսֆերտներ	2.0	x
Վարկեր	39.4	x
Ընդամենը արտաքին օժանդակություն	60.2	100.0

Բյուջետային փաթեթում ընդհանուր բնույթի բյուջետային օժանդակության թերստացման պայմաններում ծախսերի ծրագրի վերանայումն իրականացվելու է՝ ելնելով դրանց գերակայության աստիճանից, մինչդեռ ծրագրային (նպատակային) պաշտոնական տրանսֆերտների և վարկերի թերստացումը հանգեցնելու է այն ծրագրերի գծով մասհանումների կրճատմանը, որոնք անմիջականորեն կապակցված են ֆինանսավորման այդ աղբյուրների: Մասնավորապես, ծրագրային վարկերի կառուցվածքում գերակշռում են սոցիալական և արտադրական ենթակառուցվածքների ոլորտներում Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող նպատակային ծրագրերը:

Փոխհատուցման հնարավորությունները

ՀՀ 2005 թվականի պետական բյուջեի նախագծի հարկաբյուջետային շրջանակի վրա դրական հետևանքներ կարելի է ակնկալել բարենպաստ մակրոտնտեսական զարգացումներից, որոնք ինչպես վերը նշվեց ռիսկային չեն և կարող են որոշ չափով փոխհատուցել արտաքին օժանդակության (հատկապես Համաշխարհային բանկի կողմից տրամադրվելիք աղքատության հաղթահարման ռազմավարությանն օժանդակող վարկի) և հարկային վարչարարության գծով գնահատվող հնարավոր «կորուստները»: 2005 թվականի մակրոտնտեսական զարգացման սցենարի կանխատեսումները կատարվել են 2004 թվականին և նախատեսվածի դիմաց 2005 թվականի ընթացքում մակրոտնտեսական միջավայրի բարելավումը բարենպաստ պայմաններ կստեղծի լրացուցիչ հարկային եկամուտների հավաքագրման համար: Բացի այդ, տվյալ տարում կորուստների փոխհատուցման աղբյուր կարող են հանդիսանալ նախորդ բյուջետային տարում բյուջետային մուտքերի գերակատարման և ծախսերի տնտեսումների արդյունքում առաջացող տվյալ տարվա բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարները (ներկայումս բանակցման փուլում են Համաշխարհային բանկի կողմից հանրապետությանը Աղքատության հաղթահարման ռազմավարությանն աջակցող վարկի տրամադրման հարցը, որի միջոցները, բանակցությունների հաջող ավարտման դեպքում, կստացվեն 2004 թվականի վերջում և կհաշվեգրվեն 2005 թվականի պետական բյուջեի մուտքերին՝ որպես տվյալ տարվա պետական բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդ): Կորուստների փոխհատուցման աղբյուր կարող են հանդիսանալ նաև պետական ձեռնարկությունների և անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից մուտքերի կուտակման հատուկ հաշվի միջոցները, որոնք անհրաժեշտության դեպքում օրենքով սահմանված ընթացակարգով կարող են ուղղվել ծախսային (որպես կանոն կապիտալ բնույթի) ծրագրերի ֆինանսավորմանը:

Դրա հետ մեկտեղ հարկ է նշել, որ «Լինսի» հիմնադրամի կողմից, ինչպես նաև ԱՄՆ կառավարության կողմից Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամի ծրագրի շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետությունում ծրագրի իրականացման դեպքում՝ այդ առնչությամբ հանրապետությանը ֆինանսական ռեսուրսների հատկացման պարագայում, հարկաբյուջետային ռիսկերի ազդեցությունը 2005 թվականի ցուցանիշների կատարման ընթացքի վրա էականորեն կնվազի: